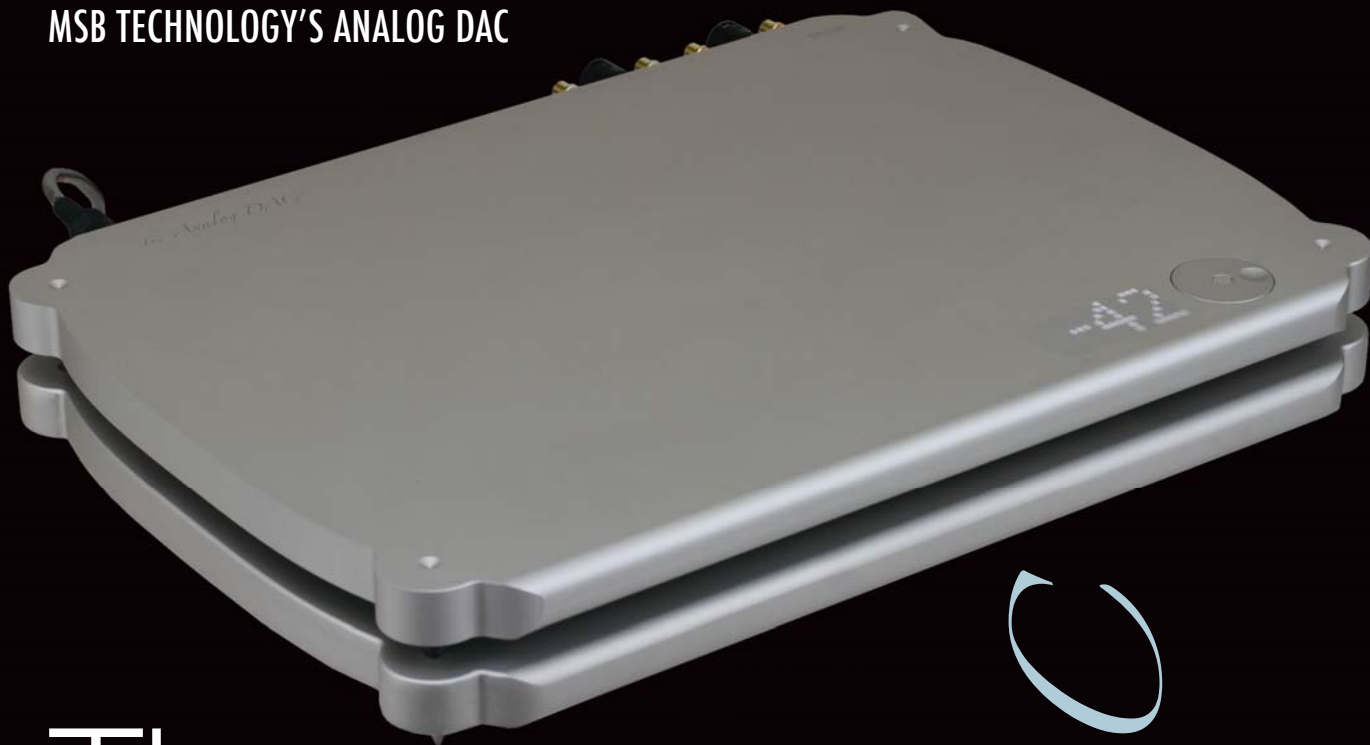

MSB TECHNOLOGY'S ANALOG DAC

The name says it all

In de zomer van 2011 zorgden twee componenten van MSB Technology er voor dat ik, gedurende de totale duur van hun verblijf in mijn grote luisterruimte, geen enkel moment de behoefte kreeg om naar vinyl te luisteren. Een sterk huzarenstukje dat tot op dat moment nog geen enkele andere digitale bron was gelukt.

Het transport en de DAC die dat voor elkaar kregen waren de Platinum Data CD IV en de Signature Platinum DAC IV van dit Amerikaanse bedrijf. Blijf ik even bij de DAC dan was, en is, deze DAC nog steeds leverbaar als de 'standaard' Platinum DAC IV, de Signature Platinum DAC IV en de Diamond Platinum DAC IV. De consumentenprijs van de door mij geteste Signature uitvoering was toen 17.900 euro. Sinds de test heeft het merk niet stilgezeten en wellicht heeft u gelezen over de spectaculaire clock updates die ondertussen beschikbaar gekomen zijn in de vorm van de Fem-

to 140 clock, minder dan 140 femtoseconde jitter, en de Galaxy Femtosecond clock met minder dan 77 femtoseconde jitter. Voor wie het niet weet; 1 femtoseconde, 1 fs, is een biljardste van een seconde. Waar houdt het op, is de vraag die zich opdringt aan mij, en met mij ongetwijfeld aan menig lezer. Om mijn eigen vraag te beantwoorden; geen idee waar het stopt. Maar dat het te horen is, is iets wat ik zelf ervaren heb. Het voert te ver om hier uitgebreid in te gaan op die toplijn van MSB en op de door het merk ingezette ladder DAC's. Daarvoor verwijs ik u graag naar de uitstekende

The Analog DAC

tested

MUSIC[®]
emotion

33

▶▶NEXT

website www.msbtech.com. Hier wil ik mij beperken tot het 'instapmodel' van MSB Technology dat voor het eerst gepresenteerd werd tijdens de High End 2012 in München. Door productiecapaciteitsproblemen was hij lange tijd nauwelijks leverbaar maar met de verhuizing naar een nieuwe locatie moeten deze problemen nu opgelost zijn. Ik heb het dus over de DAC die door zijn naam bij een verwende, doorgewinterde vinylfiefhebber als ik, nogal wat verwachtingen oproept.

Clock

Nog voordat Frank Vermeylen van Very Fine Solutions de DAC af komt leveren heb ik voor mijzelf al een beeld door de plaatjes die ik op internet gevonden heb. Daardoor ben ik niet verbaasd over de vorm van de Analog DAC. Wie hem voor het eerst ziet zou hem ook kunnen aanzien voor een antiresonantie- of onderzet plaat. Het is een grote zwart - of, indien gewenst, zilver - geanodiseerde aluminium plaat met mooi afgeronde lijnen en hoeken waaronder op de vier hoeken de meegeleverde spikes kunnen worden geschroefd. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met het feit dat het hier gaat om zeer puntige, scherpe metalen spikes die menige ondergrond snel zullen kunnen beschadigen. Reden waarom ik de vier afgeronde cones gebruik die Frank zelf ook inzet bij zijn demo's. De in eigen werkplaats CNC gefreesde plaat bevat compartimenten waarin zich de relevante onder-

delen bevinden. Een groot verschil met de toplijn is dat de ingezette DAC niet op een later tijdstip kan worden opgevoerd door een betere DAC of een nauwkeuriger clock. Op de vraag of dat een nadeel is kom ik later nog terug. Nu kan ik al wel zeggen dat het ook in dit model gaat om een ladder DAC en dat de ingezette clock rechtstreeks afgeleid is van de eerder genoemde Femto clocks. Ter vergelijking; de veel duurder, door mij eerder beluisterde, Signature Platinum DAC IV heeft drie klokken. Pas in de Plus versie beschikt deze Signature DAC IV over de nauwkeuriger Femto clock.

Flexibility

Nu moet u niet denken dat het hier gaat om een 'Black Box' waarbij geen rekening gehouden wordt met de wensen van u als consument. Integendeel zelfs. De drie beschikbare digitale ingangen kunnen bij aanschaf naar wens worden geconfigureerd. Dit gebeurt in de vorm van modules die aan de achterzijde in uitgefreesde slots gestoken kunnen worden. Het voordeel daarvan is dat wanneer er iets in de set verandert en er een behoefte ontstaat aan het verbinden van een andersoortige digitale bron, de modules eenvoudig kunnen worden vervangen. Naast de digitale ingangen is er nog een analoge ingang. Wanneer de DAC tevens als voorversterker geconfigureerd is, zoals bij het testapparaat het geval is, dan kan het ingekomen signaal versterkt worden. Maar het is ook

mogelijk om het analoge signaal rechtstreeks door te geven zonder dat er iets mee gebeurt. Het instellen van het volume geschiedt door middel van een draaischijfje zoals deze ook te vinden is op de eerste iPod modellen. Dit schijfje bevindt zich in de rechter onder hoek van de topplaat. In het centrum van het schijfje zit een drukknop waarmee van bron kan worden gewisseld. Wanneer er geen voorversterkerfunctionaliteit geïnstalleerd is, gebeurt het selecteren van de bron door aan het schijfje te draaien. Makkelijker is het om de DAC automatisch te laten kiezen voor de input waar signaal op staat. Naast het draaiwielje bevindt zich een zwart display waarin in grote witte punten het volume (of de geselecteerde bron) wordt aangeduid. Het duidelijk afleesbare venster valt pas op wanneer het oplicht. Tot op dat moment lijkt het van een afstand alsof er helemaal geen venster aanwezig is. Een kenmerk dat het strakke karakter van het design nog eens extra onderstreept. Verder zijn er nog twee analoge uitgangen, de één uitgerust met RCA connectoren, de ander via XLR. De DAC is single ended opgebouwd en de fabrikant adviseert om de RCA uitgang te gebruiken. De laatste uitsparing aan de achterzijde van de aluminium kast is voor de connector van het powercord dat de verbinding verzorgt met de voeding. Standaard wordt de Analog DAC geleverd met een voeding in een stevige, zware vierkante aluminium kast die over twee ringkern transformatoren beschikt.

Optioneel is er een duurdere voeding beschikbaar. Deze heeft dezelfde vorm en grootte als de DAC zelf waardoor hij eenvoudig onder de DAC kan worden opgesteld. Vanaf het moment dat ik halverwege de luisterperiode van de standaard voeding naar de optionele voeding overstap staat de standaard werkeloos aan de kant. In mijn beleving is er daarna namelijk geen weg terug.

Connect

De drie door Frank geïnstalleerde slots maken het mogelijk om een digitaal signaal aan te bieden via USB, SPDIF (RCA en optisch) en XLR. De USB ingang is 32 bit/384 kHz, de andere twee zijn 24 bit/196 kHz. In de praktijk zullen dit volgens mij de meest interessante ingangen zijn voor de meeste gebruikers die niet in het bezit zijn van een MSB loopwerk. De USB ingang kan direct aangesloten worden op een Apple computer. De benodigde drivers voor een Windows pc staan op een aparte disc die door MSB met de DAC meegeleverd wordt. Voor de luisterindrukken heb ik voornamelijk gebruik gemaakt van twee bronnen. Allereerst mijn Esoteric SA-10 sacd-speler die ook destijds in de test van de MSB Signature Platinum DAC IV als loopwerk ingezet is. Toen gebruikte ik als digitale interlink een Apogee Wide Eye met RCA connectoren en daar begin ik ook nu weer mee. Uiteindelijk wordt deze echter vervangen door de digitale Sonore Reference RCA. De tweede bron is de NAD M50 die ik gebruik om te streamen vanaf een harde schijf in mijn netwerk. Normaliter geef ik

de voorkeur aan de gebalanceerde Apogee Wide Eye interlink als verbinding naar de NAD M51 DAC. Maar ditmaal prefereer ik de single ended versie van deze kabel om hem te verbinden met de single ended opgebouwde MSB Analog DAC. Tot ik ook deze kabel even wissel voor de Sonore Reference interlink en besluit om die gedurende de rest van de test te gebruiken. Netkabels zijn van Sonore en Triode Wire Labs terwijl ook de analoge verbinding naar de ASR Emitter geïntegreerde versterker tot stand komt met een single ended Sonore interlink. Luidsprekerkabels naar de Audiovector Si3 Avantgarde Arreté luidsprekers zijn van Siltech Classic.

OMG

Net als mijn eigen apparatuur blijft ook de Analog DAC gedurende de gehele testperiode op stand-by staan. Verreweg het langst gebeurt dat in combinatie met de optionele voeding. Door op de achterzijde daarvan een klein schakelaartje om te zetten verschijnt op het display eerst de naam MSB. Omdat dit een versie is met een ingebouwde voorversterker verschijnt uiteindelijk de (door de fabrikant ingestelde) volumeaanduiding -30 op het scherm. Ik maak geen gebruik van de voortrap dus aan het begin van iedere luistersessie breng ik het volume met behulp van de kunststof afstandsbediening eerst naar 0. De DAC krijgt vervolgens de gelegenheid om op te warmen gedurende het uur dat de Emitter nodig heeft om zijn optimale klankniveau te bereiken. Pas dan start ik een bron en breng ik met de afstands-

bediening van de ASR Emitter het volume op niveau. De eerste keer dat ik een cd in de Esoteric schuif doe ik dat met de intentie om de muziek op de achtergrond te laten klinken terwijl ik bezig ben met het wassen van recent aangeschafte lp's op mijn Clearaudio platenwasser. Het gaat dan om een box met vijf lp's; Richard Wagner's Siegfried in de uitvoering van de Berliner Philharmoniker onder leiding van Herbert von Karajan, uitgebracht op Deutsche Grammophon. Nadat de laatste lp schoongemaakt is loop ik dwars door mijn luisterruimte om een tweede box te pakken en daarbij stap ik in het geprojecteerde geluidsbeeld van de op laag niveau spelende installatie. Op dat moment komen in mijn brein de drie letters omhoog die mijn dochter met enige regelmaat uitroept; OMG! Oftewel O My God! Sinds Marcel Croese mijn SA-10 opgewaarderd heeft met zijn Creato Audio Gold Clock is de speler klankmatig nog verder verbeterd. Maar de interne DAC is dezelfde gebleven en de ladder DAC in de MSB Analog gaat duidelijk verder. U zult begrijpen dat ik daarna niet meer toe kom aan het wassen van die tweede box met lp's. In plaats daarvan ga ik (sa)cd's draaien en beluisteren. Ook gedurende de daaropvolgende dagen breng ik op die wijze veel tijd door. Tot mijn stomme verbazing ligt de klank op het niveau van, en is het te vergelijken met, de klank zoals ik die mij herinner van de ruim tweemaal duurdere MSB Signature Platinum DAC IV. Het maakt dat ik ga verlangen naar hoge resolutie-opnamen zoals ik die verzameld heb op

de genoemde harde schijf in mijn netwerk. Vanaf dat moment is dat dan ook nog de enige manier waarop ik gedurende de rest van de testperiode muziek via de Analog DAC beluister.

Analog

Ik selecteer dus gedurende alle volgende luistersessies met behulp van de NAD M50 Remote app op mijn iPhone de af te spelen tracks. Eerst komen de vrouwenstemmen aan bod. Het zijn stuk voor stuk 24/96 opnamen. De Analog DAC maakt, meer nog dan de andere in mijn huis aanwezige DAC's, duidelijk dat er onderling toch nog de nodige verschillen waar te nemen zijn. Niet zo verwonderlijk natuurlijk want niet aan iedere productie is evenveel aandacht besteed. Dat blijkt bijvoorbeeld wanneer ik twee country zangeressen na elkaar draai. Allereerst 'Leaving Louisiana in the Broad Daylight' van Emmylou Harris, afkomstig van haar album 'Producer's

Cut'. Gevolgd door het in de versie van Bonnie Raitt bekend geworden 'Dimming Of The Day', ditmaal in de uitvoering van Alison Krauss & Union Station, afkomstig van hun album 'Paper Airplane'. Emmylou klinkt vaster en meer upfront terwijl de opname van Alison juist gekenmerkt wordt door meer ambiance en veel meer lucht om de stem en de instrumenten. Tegelijkertijd heeft het een iets meer laidback karakter. Wat echter opvallender is, is de overeenkomst tussen beide opnamen. Via de Analog DAC klinken ze beiden, hoe zal ik het zeggen, zoals de naam van de DAC doet vermoeden. De opname van Alison bezit ik ook op een 180 gram lp en de Analog DAC brengt de digitale 24/96 opname qua beleving op dezelfde hoogte als die via de TW Acoustic Raven Two draaitafel met SME 309 arm en Lyra Delos element in combinatie met de ASR Basis Exclusive phono voorversterker. There, I've said it. Ook wanneer ik daarna de

24/48 track 'The Man-Machine' van het Minimum Maximum album van Kraftwerk draai - wat ik eveneens op lp bezit - is de beleving opnieuw gelijk aan die welke ik ervaar tijdens het beluisteren van het analoge album. Dit is werkelijk een prachtige DAC die ik prefereer boven (veel) duurdere DAC's van andere merken die ik eerder in huis had.

So?

In mijn ogen (en oren) heeft MSB met deze DAC iets uitzonderlijk moois in de aanbieding. Ik zeg bewust aanbieding omdat deze DAC in mijn oren mooier - lees, meer analoog - klinkt dan de duurdere door mij beluisterde Platinum DAC IV van het merk. Een geïnteresseerd muzikliefhebber zal zich dan mogelijk afvragen wat dan nu het muzikale niveau is van de DAC IV + waarvan de Analog DAC afgeleid is en welke dus de DAC IV vervangen heeft...

Ik gaf eerder al aan dat ik terug zou komen op het feit dat de DAC in deze Analog DAC niet verwisseld kan worden. Mijn reactie, na weken met deze DAC te hebben geleefd, is 'plane and simple'; 'So What'? In combinatie met de optionele voeding, want dat is in mijn oren wel een 'must', zou ik voor zover ik me dat nu voor kan stellen, tot in lengte der dagen volledig tevreden kunnen zijn. Voor mij als vinyliefhebber pur sang is het met name het 'analoge' karakter dat me zo enthousiast maakt over deze DAC. Voor die muzikliefhebbers die zich niet kunnen veroorloven om meer dan 10.000 euro uit te geven aan een DAC is dit in mijn beleving DE ultieme DAC.

Jan de Jeu

PRIJS

MSB ANALOG DAC	
MET 1 INGANGSMODULE NAAR KEUZE	€ 6750,-
MSB ANALOG DAC MET VOORVERSTERKER	€ 7750,-
OPTIONELE VOEDING	€ 3000,-
EXTRA INGANGSMODULES TOT MAX.	
3 INGANGSMODULES	€ 1000,-
S/PDIF - PRO I2S - AES/EBU - USB 384 KHZ -	
MSB NETWERK - NETWERKMODULE VR	
INTEGRATIE/iPAD BEDIENING	€ 1000,-

VERY FINE SOLUTIONS
WWW.VERYFINESOLUTIONS.EU